

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§.23. Vt fidei mysteria intelligas, illa creditos fugiens Hymenæi blasphemiam, & primum locum fidei cedens, sicut D. Ioannes D. Petro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](#)

III. *terum pures aquarum videntium, qui flunt imp-*
petum de Libano. Mons Libanus inde nomen ac-
cepit, quod semper nubes albusque sit, unde &
dicitur: Mons candidatus, & viræ puritatem, can-
doremoque significat anima. Quando vero hoc
in disputa est, cum impetu fuit desuper diuinam
sapientiam, retinqueæ celestium cogitio pro-
vi videmus in SS. Doctoribus D. Thoma, Dno
Hieronymo, D. Ambrolio, quod & Salvator no-
strer prædictis: Beati mundi corde: quoniam ipsi
Dominus videbunt.

Omnino singularem reputo hanc Salomonis
sententiam: Non erudiesur qui non est sapientia in ho-
no dñe. Et non est sensus, ubi abundat amaritudo.
Peccati malitiam opimè vocat amaritudinem:
sic enim à D. Poco compellatur, dicente Simo-
nio Magno: In seculo amaritudinem video te esse. Non
addiscit, qui non est sapiens. Imprudenter hoc
videtur dictum: qui namque sapiens est, iam di-
dicit, & nihil est ultra quod addiscit. Qui disce-
re debet, is est, qui non est sapiens. Prudenter
intulit hoc etenim nomen Sapientia, ex ante-
D. Thomæ derivatur A sapore idemque est quod
Sapientia. q.d. Intellexi suo diuina non
addiscit mysteria: cuius voluntas abundant ama-
ritudine. Et si quid sapio, ad manu alludit, ci-
bum de celo descendenter, proprietate quadam

I. singulare commendabili, nulli alteri cibo
concessa, nimis hic, quid eius sapor à come-
doctum volitate dependere: Ad quod quisque vo-
manna consuebat. Qui illa non viseat aut, nau-
comparat, sicut conceperat, unde dicebat: Anima nostra
naussum super eis istos levissimo. Illi vero qui ho-
na ei afficiebant voluntate, & vt Dei cibum
considerabant, omnem dulcedi saporem inge-
rebat, perdicum caporum, lypri: Et habentem
omnis saporis suavitatem. Talis laudatur Christi
fuisse doctrina, quæ iussecum his pariebat, qui
corruptam habebant, malamque voluntatem:
Item. 6. 51 Dura est hæc sermo, querebantur illi, dum altissi-
ma Christus prædicaret fidei mysteria: Et quis
potes audire eum? Et scandalizabantur. Postero D.
Petrius cæterique Apostoli, quibus bona era pa-
rataque voluntas, tanto in iis sapore recreabantur,
vt dicentes: Verba vita eterna habes. Hic era
perfidiorum illorum defectus, prava voluntas:
illam rectificante, monebat Christus, & meam
cognoscens distincte doctrinam.

§. 23. *Vt fidei mysteria intelligas, illa creditos*
fringens Hymenæi blasphemiam, & primum
locum fidei cedens, sicut D. Iohannes. D. Pe-
tro.

Diuinus Augustus, aliam nobis Christi verbo-
rum suggesta interpretationem: Si quis
vollerit voluntatem eius facere, hic cognos-
*cet de doctrina mea. Triumlittere novum est (inquit
ille) quod & Christus Iudas exposuit, hanc Va-
tris in voluntatem esse, vt in eum credent: Hoc est opus Dei, vt creditas in eum, quem ille mi-
*lit. Hoc præmisso, illis dicere voluit: An vobis
*voluntas est alii summa doctrina meæ nece-
*stis? & quæ vobis præpono? Primo fidem illis
adhibe. Hæc etenim via est cognoscendi my-
steria, scilicet illa credere: Intellexi mores & D. Avg.
fides, ergo noli querere intelligere, vt credas, sed cre-
Tratt. 3. 6.
de ut intelligas quoniam nisi credideris, non intel. in loqua-
ligo. Addit & aliam ratione Doctor piffissimus: Tom. 9.
Si ad credendis fidei mysteria, primo illa vis in-
tellegere, ibi necessaria non erit fides: quoniam D. Avg.
milla fides requiriuit ad credendum, quod intel. Tratt. 29.
ligis, quodqne cognoscis: Ideo bene creditur, quia
non citio capitur, nam si citio caperetur, non opus
erat, ut crederetur, quia videtur. Ideo creditis:
*quia non capis, & credendo sis idoneus, ut capias.*****

Ex hoc declarat idem D. Augustinus verba " D. Avg.
quæ Israëli dixerunt Moyse bona tunc volun-
tate de positi. Cum iapo de monte Sinai delen-
disset, populum conuocauit vt illi Dei manda-
tom exponeret, vitulorum obulsi sacrificium, &
intinctum illi sanguinem sumpsit, quo librum "
altare, populumque conspersit. Proposta cunctis "
Dei
Dei lege, vnamini populus voce responderet: Omnia que locutus est Dominus facie, " lex fa-
cientes. Notat hic D. Augustinus quod iuxta cienda
Hebraicum textum, atque etiam Chaldaicum, deinde
dixerint: Omnia que locutus est Dominus facie, " audiens & audiemus. Et hoc, sicut ipse perpendit, non est ca-
semel sed sapienter repetuerunt: Faciemus & audiemus. Nec diuino caret hoc mysterio. Ordinem
videatur inuenire dicendo: Omnia que locutus est & mandauit Dominus, faciemus & audiemus. Exo.
24. 5. Quandoguidem confess, quod primo seruens Do-
minus audiat præcipientem, quam imperata fa-
ciat: Notandum (verba sunt D. Aug.) quod populus " D. Avg.
ita responderet, omnia que locutus est Dominus facie, " Li. 44.
mu, & audiens, cum videatur erdo postular, ut inExo.
diceretur: audiamus & faciemus. Porro non leviter qu. 99.
zaret hic mysterium, quod scilicet nobis hic ordo " Tom. 4.
declarat: "

declarat: quod ad audiendum, & intelligendum:
fidei mysteria, primo requiratur: illa adimplere
per hoc enim via eorum aperitur intelligentia:
D. At. Mirum nūs fīsus hic latet: num si audiens pro eo
Tōm. 4. postūm ēst, quād ēst intelligens: prius oportet ver-
bis Dei reddere faciēti seruituē, ut ad intelli-
gētiā eorum resum, quā rīpo p̄cipiente Deo
p̄fiant merito desuētū, quā non contumplit, sed fa-
ctā sunt, ipse p̄ducat.

Exponit Oecumenius Apostoli verba Timo-
theo scribentis de duobus illis: peruris hæreti-
cis Alexandro & Hymenæo, quos Satanae tradi-
dit, ut pote Deo grauerit iniurias:

I. Tim. 1.

20.

II.

Qyc

fuerit

blasphemia

Hymenæo

menazi.

III.

Apostolus 6.

6.

Habebat

frateram

in manu sua, q.d. Eadem

statuta

appendit diuinum, quā humānum: panē

hominum & Angelorum, quā panem anima-
lium: cum humāna ratio index sit humāni, non
eius quod est diuinum: imo potius omnimodē
debet illi subiici, velut superiori: grandemque
p̄fesse blasphemiam humāna velle ratione, fi-
dei metuī Mysteria, quod tantumdem est a si-
dicas, grandia & eminentia non sunt: quando-
quidem illa, valēt humāno comprehendendi in-
genio, quōdque Dēm neque plura negue maiora
possit facere, quā homo comprehendere.

Hom. 2. in

Epi. ad

Rom. ad

fin.

Habacuc. 2. 4

III.

Deus

ado eminētia, ut molestè ferat si quis ea per-
scrutetur. Ea quā p̄cipit licet ad oculum fieri
debeant, non vult illa perscrutemur, sed hoc ex-

optat, ut nullo p̄missū discursu perficiantur, sua vēta
Apprime sacerdot Abraham hanc Dei conditio mandata
nem: dum enim ab eo mandatum accipit, filium indagari
sumus offerandi: Non curiosè demandato sc̄ificatus

est. Alius cui p̄cipitur ut prophetam percūiat,
ac statim illud non impler statim castigatur

&c. Iam & alia permulta exempla inuenies, per D. Chr.
qua docemur diuinorum mandatorum rationem Tom. 4.

nequaquam exigendam, sed dēspiciuntanum &
parendum. Quod si p̄iculofsum est, qua ille manda-
uit, curiosè indagare, extremūmque supplicium cu-
riosis impoſitum est, quam defensionem habuitur

sunt, qua ea curiosè perscrutantur, que sunt ipsi
multo seceriora, & horribilia, verbigratia; Quo-
modo Deus filium generauit, & qua ratione &c. Multo
Audi monentem Salomonem: Altiora te ne que-
sieris, & fortiora te ne sc̄utatus fueris, sed qui pre-
cepit tibi Deus illa cogita semper. Si illa quā pro-
palam agenda p̄cipit, veteri indagati curiosus,

quo feret animo, si seceriora eius andreas inda-
garē mysteria, & tenuis tuā rationis, atque exti-
guū bolus intellexis fundum tuorum sine fun-
do inquirere mysteriorum. Indubitate submerge-
ris, iam etiū tibi predictum intelligis: Scruta Pro. 21.

27.
Et iudicium lapit non parvum consideratio-
D. Ambros. circa verba II[ai]z, iuxta lectionem "In Jl." Septuaginta: cui velut mysteriose explicande "Iud Ps." diuitias immorantur Pates Grati: nominatim "I. Sed autem D. Basil. & D. Cyrril. Alexandr. Aggregati "in lege
tus Propheta seceriora Filii Dei Incarnationis "Domini declarare Sacramenta, idēcē tanta claritatis, vt "ni &c.
suo more magis Evangelia, quām vates esse "In c. vii. videantur: ait ergo: quā ratione Deus esset in mi-
tū venturus, vt lux quādā cœlestis, factus pro "Isa. 9.
nostra salute puerulus: quomodo vocaret Gentes, " & huic muneri pauperes eligeret ac ordinaret
p̄ficiatores in ministris suis & duces, quorū mi-
nisterio triumphū ageret, ipse mores ipsiē mor-
tientes, illustriō multō victoriā, quām olim de
Madianus Dux retulit Gedeon, licet insignem, " quando collis lagenis, lumen quod prius ab
scinditum in illis latebat, perceperunt. Nostra " vulgata lectio sic incipit: Primo tempore alleluia " Isa. 9.
ta ej̄ terra Zabulon & terra Nephtahilim &c. Sep-
tuaginta vero legunt & alio modo interpu-
gunt: etenim illud: Primo tempore alleluia est, " ponunt cum clausula, illam cum puncto clau-
dendo, ac legunt: Hos primum bibe, & incipiunt, " sicut nouam clausulam id quod sequitur: Terra " Zabulon & terra Nephtahilim. Quinimo ipse E. " vangelista Matthæus hanc adducens prophetam " cum eadem interpretatione legit.

Itaque

V. Itaque Propheta magis abscondita declarat
 My- tūtus nostra fidei mysteria, & ab omni rationis
 fletia discessu prorsus aliena, hoc statuit velut praem-
 fidet bolum : *Hoc primum bibo*, q. d. vobis ait ora fidei
 bibere mysteria predictarum ; Hoc primum sippone:
 da sūt, quod ea vobis sint ebibenda. Paratos vos ad
 non bibendum exhibete : ecce vo. is calcem propriam
 man- no celestis aquæ, vel vini meri & defocati. D.
 denda, basil. arbitratur, quod illa voluerit v. tunc
 contum humano coelestem propinare vini haustū
 generosi quemadmodum ille qui febricitantem
 tenet consolatus siti satisfaciēt at illa : Ma-
 „ de animo , charissime en tibi pœnulm adfero
 crystallinum, aquâ plenum frigidissimam. Audite
 „ me, hic adeit Dei munus, vobis summe munia
 defero consolacionis quibus nulla gratiora : sic
 „ ut postmodum dixit Apostolus : Fidelis sermo, &
 Basil. non accipi ore dignus Christus Iesus Eccl. Quia de
 „ Domini futura assumptione carnis erat Euangeli-
 zatura, quæsi propositionem quandam letitia spi-
 rum obendet : Inquit D. Basil. Porro D. Am-
 bros. credit, quod Isaías preuenire voluerit,
 formam locutus, quia fidei deberent sacramen-
 ta recipere, quæ nobis velut vas quondam,
 cibacula propinantr, tibiisque dicuntur. Hoc pri-
 mò omnium supponere nebes, mysteria hædi
 recipienda non esse dentibus intellectus cui
 commandata, non enim ad hoc viribus pra-
 stant, sed haustū, & velociter transmissa: nam ex
 lectione, quam sequitur D. Basil. hoc primum
 Agnos. explicitus propheta Isaías : *Hoc primum bibo*, bibo
 T. velociet. Olim in Paschalib. Festo agui, manda-
 chalib. bat Deus, vt carnes capitus ac pedum agni, at-
 preci- que interclusa dentibus nequaquam molerent,
 pium sed in egra deglutiens : *Capis cum pedibus eius*,
 deuo- & *in exitu vorabis*. Quod declarat mysteria
 rari. Diuinitatis, atque humanitatis Christi cuiusque
 Exod. innum. Sacramenta, nostro discursu atque inel-
 lectu nequitiam esse mandenda, sed cito citius
 32,9. deglutienda.

VII. Utterius hic progrederit vates Isaías, dicen-
 do : primum principium ac fundamenum in
 mysterijs fidei esse debere, quod illa bibas eo
 modo, quo tibi Dominus illa propinat in calice
 propositionis sua Ecclesiæ : nec illa dentes ra-
 tions tuz commorant, & quidem velocietate :
Hoc primum bibo, bibo velocietate. Ne heræs in eo
 quod ubi suggerit intellectus, nec in eo quod
 taibus quas tibi circa illa obiicit, nec in eo quod
 dura sine & difficulta intellectui. Quando tibi ab
 ali desertu porcio purgaria sanasti tusa ne-
 cessaria, quæ solo osfactu stomachum tibi mo-
 ueretur, non turbatque languentem, quid ait i. Eis Domi-
 nus Hieron. Bapt. de Lanuza Tom. II.

ne, mares occlude, citius ebibe, ne detur locus »
 gustu. Sic ordinatur Propheta : *Hoc primum bibo*, »
 velocietate, i. o. tu munieris & officij est, dum »
 mysteria fideique suis ipsi sacramenta

Propolito conuenienter nonnebat. celestis 60. 40
 sponsus charissimam habi sponsam. Anerio id est Can. 6. 5.
 sus à me: quia ipsi me auxiliare fecerunt: legi D.
 G. egor. Nyssen. ipsi penas misericordias fecerunt. Nihil
 etiam sic Deum in tugam compellat, facitque
 auctoritate, quā illum velle comprehendere, tuis
 que oculis intueri e Salomon, tellat : *Ux. Ecl. 7. 24*
 sapientem officiar, & ipsa longius recessu à me, mul-
 to magis quam erat: & alia pro iudicis, quis-
 uens i eam. Nonquid via certaria capere myste-
 ria? Primum illa credito, tuncque eius di mo-
 terbo subiicit voluntatem: Non perperam di-
 xit Salomon : *Castore pedem tuum ingredientur* do. *Ecl. 4. 13*
 min Dei, & approponga ut audias, di diligenter
 a t. iudas, quia ratione coram Rege, cuiusque re-
 sentia ingrediatis, quamvis magis tibi excedunt
 est dum in Ecclesia coram diuinae liturgie pre-
 sentias. Considera quia ratione ingrediantur & ap-
 prehendunt via iudas, non ut videas; incede hinc
 Moyses qui gressus suos disponit, pedibusque
 exiit calcamenta, & accessit non ut videat,
 quinimodo sibi prius faciem cooperavit, nec voca-
 tur ut videat, sed ut audiat & credit : *Appropi-
 quia ut audias.*

Primo præstandus tibi est auditus : hic enim VIII.
 Credens: nam domesticè notum est (inquit D. Bern.) dum ut
 quod anime dicitur: *Audi filia & vide. Quid in cognos-
 tendis oculum, aurum para* Eccl. Præconde ut idem cas
 expediat incepit. Ita que fuit illa. D. Thomæ Ser. 28. in
 pet. tio. videat, ut credit: *Nisi videbo, non credam*. Cant.
 Gregorius nobis dixit Apostolus viam, qua tendi-
 mus ad celum diuina constellatio plaustrum, hanc esse
 etiæ illam, illa per fidem credere: *Per fidem am- 25.*
 bulamus. Ut ad ciuitatem quandam proficisciatis, *Cor. 5. 7*
 primo arripenda est via. Si quis diceat, primus
 volo Barcelonam intrare quam viam eo ten- Similitu-
 denom introire, mente capitus censemur. Ci- do.
 uitatis in qua superius Dei contemplamur my-
 steria, eccliam est: *videbimus eum faciis est*. Ut ead. 1. ton. 3. x
 tendas pedes int' lectu tua in nimbo fige, nem-
 pe fidei, & considera quām prudens illa fuerit,
 qui dixit: *Sicut amicimus, sic vidimus in cunctis* Ps. 47. 9.
 Domini virtutum. Hoc verba illa significant
 SS. Partibus tam sedulò persensa: *Nisi credide- 1. fa. 7. 1.*
 rit, non intelligetur. Iuxta versionem Septuagino- X.
 ea: Si puer primo non credit: rit dicentem ubi, Similitu-
 hanc litteram esse. A illam R. alteram C. & qua dō.
 ratione copulari debeant, numquam intelliget;

numquam legeret poterit: credere necessarium est illi, ut videat & intelligat.

De hoc argumento periclitum discutit Theodorus, probatque ex ipsis Philosophis; primū sciendi principium esse, credere: dumque Socrates Alcibiadem instrueret, qualiter se ad scientiam disponeret, hanc illi primam præscripsit legiōnem, ut credere, & de se hoc opinare: ut quod nihil omnino sciret: *Principium, scientia est, cum nescire te sciat.* In cuius confirmationem alias addicunt Platonis, Bipehi & Euripidis instructiones &c. Expedit D. August., quam differenter ab Apostolis locutus fuit Iudei: hi namque ut increduli quartunt: *Quod ergo tu facis signum ut videamus?* & credamus tibi Verba sunt haec Iudei: increduli, velle cognoscere, ut credat: *Ut videamus & credamus.* Cæterum D. Petrus in propria & Apostolorum persona sic ait: *Nos credimus & cognovimus.* Credimus & haec via fuit mediumque ad cognoscendum. Et cognovimus. Non fides ex insperato (afficitur D. Prophet Aquita.) sed in intellectu nascitur ex fide. Pro L. de vita huius Doctrinæ confirmatione occurrit mirabilis illa historia, quam nobis ipse tradidit D. Ioannes platinus. Christo à mortuis resuscitato, Apostoli noua haec lætaque nuntia à mulieribus intelligentes,

ad sepulchrum festinatio cœcum teruit D. Petri & D. Iohannes in iuxta partis gradus procurabant, sed D. Iohannes eusculum Petrum posposuit, porto monumento appropinquans subfusus, locutusque cessit D. Petrus, ut primus intraret, & videaret linteamina ac sudaria, que mortuo sepulchro superfererant: quibus omnibus à D. Petri diligenter inspectis post illum D. Iohannes ingreditur. Nemo negat D. Iohannem præfigurare cognitionem, cui reuelata sunt secreta coelestia & per Divum Petrum fidem intelligi: quia in ipso eiusque fide Ecclæsia fides innititur. In iuxta ritus communis, præcedat Div. Iohannes: ipse namque est intellectus & discursus naturalis, non autem de rebus iudiciorum ferat, nisi illa prius intelligatur: porto ad sepulchrum profundum mysterium coelestium ingrediuntur pedem sigillataque rasio, nec non humana cognitio: et vero locum fidei, quatenus illa prior ingrediantur, & iuxta eius sententiam credit quidquid illi dixerit: hoc etenim modo via pandetur in hac vita altissime cognitionis mysteriorum ecclesiasticorum per gratiam, & in alioz esque semper interinde eorumdem cognitioni per gloriam. Amen.

S U M M A R I U M

HOMILIÆ TRIGESIMÆ SEQVENTIS.

NARRAT nobis D. Iohannes Euangelista prodigiosum à Christo patratum opus, cœcum à nativitate illuminando. Duobus articulis comprehenditur: quibus duo præendit declarare ac confirmare, quæ de Christo in principio sui Euangelij pronuntiarat: Primum, quod ipse lux sit lucens in tenebris: *Lux in tenebris lucet.* Secundum, quod illam tenebra comprehendere non potuerint. Et tenebra eam non comprehendenderunt. Primum demonstrat qualiter in huius cœci tenebris Christi lux resplendet, qui se Patti suo fidelem ostendit. b. & verum Deum in multis, Primum: quosdam illuminando, alios autem in tenebris relinquendo. c. Secundum: oculos in paupere statuendo. d. Tertium: si curè declarando cœcitatibus rationem, de qua varium ferunt homines iudicium. e. Quartum: operando Parvis sui opera, quādū eit in mundo. f. Quintum: conferendo visum re tantopere illi contraria, qualis est lutum. g. Sextum: hoc opere cum luto cœcum illuminandi, redemptio: is opus declarando, h. illuminatio mundi, Sacramentorum, & veritatis doctrinae lux Euangelica. i. Septimum: quod luto oculos liniendo, consolationem impertiret, esse & in Dei manibus proprium. k. Octauum: scipium in fonte Siloe, eisque aquis designando. l. Secundum proponit Euangelista,

